

MUISTIO

Aika: Maanantai 25.1.2016, klo 12.05 – 15.15

Paikka: Suomen ympäristökeskus, neuvotteluhuone Tervapääsky (8. krs), Mechelininkatu 34a, Helsinki.

Paikalla:

Paneelin jäsenet:

Professori Jari Niemelä, HY, Puheenjohtaja

Johtaja Petri Ahlroth, SYKE

Akademilektor Christoffer Boström, Åbo Akademi

Neuvotteleva virkamies Mika Honkanen, TEM

Tutkimusjohtaja Laura Höijer, YM (klo 13.00 alkaen)

Vanhempi tutkija Annalea Lohila, IL

Tutkimusjohtaja Atte Moilanen, HY

Neuvotteleva virkamies Johanna Niemivuo-Lahti, MMM

Kehityspoliittinen neuvonantaja Matti Nummelin, UM

Professori Elina Oksanen, ISY

Professori Eija Pouta, Luke

Yksikön johtaja Laura Raaska, SA

Dosentti Ilari E. Sääksjärvi, TY

Neuvotteleva virkamies Armi Liinamaa, VM

Ympäristöneuvos Esko Hyvärinen, YM (klo 14.45 saakka)

Sihteerit:

Vanhempi tutkija Kaisu Aapala, SYKE

Paneelin ulkopuolelta:

Harjoittelija Elina Ketola, UM

Erikoistutkija Petteri Vihervaara, SYKE (Asialistan kohta 3)

Poissa:

Tutkimusjohtaja Paula Horne, PTT

Johtava ekonomisti Marita Laukkanen, VATT

Professori Janne Kotiaho, JY

Johtaja Leif Schulman, LTKM

Professori Anne Tolvanen, OY

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

- Puheenjohtaja Jari Niemelä avasi kokouksen klo 12.05.
- Hyväksyttiin kokouksen asialista.
- Käytiin lyhyt esittäytymiskierros.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

- Hyväksyttiin edellisen kokouksen (29.10.2015) muistio.

3. Ajankohtaisia kuulumisia

- Petteri Vihervaara kertoi Nordic IPBES hankkeen tilanteesta.
- Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamana tehtiin scoping study, joka valmistui joulukuussa (liite 1). Raporttiin sisältyy tutkimussuunnitelma kolmevuotisesta, pohjoismaisesta, IPBES periaatteiden mukaisesta osa-alueen arvioinnista (subregional assessment). Arviointi tukisi IPBES:n alueellista (regional, Europe and Central Asia) ja globaalia arviointia.
- Pohjoismaiden ministerineuvosto rahoittaa hankkeen koordinoinnin (Ruotsi). Ympäristöministeriö rahoittaa Suomen osuutta tänä vuonna noin puolen vuoden henkilötyöpanoksella. Myös Norja ja Ruotsi ovat luvanneet rahoitusta, Tanska ja Islanti vielä epäselviä.
- Resurssit eivät riitä täyteen IPBES arviointiin, mutta voidaan profiloitua niissä asioissa, joissa pohjoismailla vahva osaaminen ja joita pidetään kansallisesti tärkeinä. Esimerkiksi Suomi ja Ruotsi ovat nostaneet esiin metsät, Tanska maatalouden ja Norja ja Islanti kalastuksen. Lämpileikkaavina osa-alueina, joissa pohjoismaat voisivat profiloitua, voisivat olla esim. ILK (indigenous and local knowledge) ja uudet datalähteet (esim. kaukokartoitusmenetelmät).
- Keskustelussa todettiin mm.:
 - Pohjoismaiset hallitukset pitäisi saada sitoutettua tähän.
 - Luontopaneelissa mukana olevien ministeriöiden kanta tarvittaisiin myös.
 - Linkki IPBES:n alueelliseen arviointiin tulee hankkeessa mukana olevan Ivar Basten kautta, joka on IPBES:n bureau member.
 - Aikataulullisesti haasteellinen, sillä jos halutaan, että pohjoismainen arviointi tuottaa tietoa IPBES:n alueelliseen ja globaaliin arviointiin, sen pitäisi valmistua ennen niitä.
 - Tulossa on helmikuussa suunnittelupäivä ja toukokuussa työpaja. Nyt pitäisi priorisoida mitä tehdään.
 - Olemassa olevan tiedon hyödyntäminen - Suomessa tehty useita töitä, jotka suoraan vastaavat tähän arviointiin.
 - Pidemmällä aikavälillä pohjoismainen yhteistyöverkosto on tärkeä, mm. kun mietitään mitä tulevaisuudessa pitäisi tehdä.
 - Itämeri olisi hyvä olla mukana arvioinnissa.
- VM:n edustajaksi Luontopaneelissa on vaihtunut neuvotteleva virkamies Armi Liinamaa.
- Niemelä kertoi IPBES:n puitteissa toimivasta eurooppalaisesta yhteistyöverkostosta, jossa on mukana eri maiden kansallisia paneeleja. Konkreettisenä tuloksena on syntymässä tieteellistyyppinen lyhyt artikkeli, jossa on kuvattu seitsemän eurooppalaisen maan kansallisten IPBES paneelien rakennetta ja toimintatapoja sekä pohdittu niiden mahdollisuuksia ja haasteita IPBES:n työohjelman toteuttamisessa. Laitetaan artikkeli tiedoksi Luontopaneelin jäsenille, kun se valmistuu.
- Suomessa toimii Luontopaneelin lisäksi useita kestävän kehityksen asiantuntijaorganisaatioita, joiden tehtävänä on toimia tieteen ja yhteiskunnan rajapinnassa sekä tukea tutkimustiedon välittymistä yhteiskunnan eri osa-alueille. Asiantuntijaorganisaatioiden edustajat ovat tiivistäneet yhteistyötään ja aloittaneet keskustelun yhteisistä synergioista ja toimintamuodoista.

- Kestävän kehityksen asiantuntijaorganisaatiot kutsuvat tutkimusrahoittajat ja asiantuntijaorganisaatiot keskustelemaan, miten asiantuntijaorganisaatioita voidaan hyödyntää tutkimuksen yhteiskunnallisuuden vaikuttavuuden tukena ja miten yhteistyötä asiantuntijaorganisaatioiden ja tutkimusrahoittajien välillä voidaan tiivistää.
- Tilaisuus järjestetään 8.2.2016, klo 9.00 – 12.00 Tieteiden talolla Helsingissä. Kutsu, ilmoittautumistiedot ja ohjelma välitettiin Luontopaneelin jäsenille heti kokouksen jälkeen (26.1.).
- Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton IUCN:n Euroopan luonnonsuojelufoorumi kokoontui Helsingissä 14.–16.12.2015. Foorumi käsitteli muun muassa Euroopan luonnon ja luonnonsuojelun tilaa. Foorumi laati ns. Helsinki Messagen (liite 2), joka kokoaa eurooppalaisesta näkökulmasta tärkeimmät viestit niin IUCN:n jäsenvaltioiden ja -järjestöjen päättäjille kuin IUCN:n hallinnolle.

4. Valmistautuminen 4. täysistuntoon (22. – 28.2.2016, Kuala Lumpur, Malesia)

- EU:n puitteissa valmistaudutaan täysistuntoon puheenjohtajamaa Hollannin johdolla. EU:n jäsenmaista 20 on IPBES:n jäseniä. EU:ssa on valmisteilla orientaatiopaperi yhteistä kannanmuodostusta varten. EU:n puitteissa koordinoidaan kuitenkin vain osa täysistunnon asialistan kohdista. Valmistelu jatkuu täysistuntoon asti.
- Kansallisessa valmistelussa Luontopaneeli voi keskittyä työohjelman toteuttamiseen liittyviin dokumentteihin. Tärkeimpiä asiakohtia ovat pölyttäjäraportin ja metodologisen raportin tiivistelmien hyväksyminen.
- ILK tiedon huomioimiseen on tulossa yleistä ohjeistusta.

Täysistunnossa hyväksyttävänä olevat uusien arviointien scoping dokumentit

Scoping for a thematic assessment of invasive alien species and their control (deliverable 3 (b) (ii))

- Scoping dokumentin **vieraslaji määritelmää pidettiin liian laajana**. Kansallisesti on pitäydytty tiukasti vieraslajeissa, eikä tulokaslajeja ole tarkasteltu. Samoin EU:n vieraslaji asetuksessa määritelmä on tiukempi.
- **Varovaisuusperiaate** puuttuu, pitäisi lisätä policy relevant kohtaan.
- Kysyttiin mikä on se **lisäarvo**, mikä saadaan tästä IPBES:n arvioinnista suhteessa kaikkeen siihen mitä asian puitteissa on jo tehty? Esimerkiksi suunnitellut luvut 1-4 ovat jo olemassa olevaa tietoa. Vasta kappaleissa 5 ja 6 lisäarvoa.
- **EU:ssa** on uusi vieraslajeja koskeva **lainsäädäntö**, eikä kaikkea ehdotettua voida ottaa enää mukaan, suosituksia voi olla.
- Kuinka merkittävä ongelma vieraslajit ovat? Esim. elinympäristöjen tuhoutuminen on suurempi ongelma. Globaalissa arvioinnissa tulevat esiin isot ongelmat ja nämä teema-arvioinnit tuottavat lisätietoa globaalin arvioinnin päälle.
- **Meret** ovat tulossa mukaan globaaliin arviointiin, pitäisikö tätäkin laajentaa?
- **Kommentteja toivotaan erityisesti politiikka relevantteihin kysymyksiin (s. 3, Utility, kohta 10).**

Scoping for a thematic assessment of sustainable use of biodiversity (deliverable 3 (b) (iii))

- **Arvioinnin kohdentumista on rajattu voimakkaasti:**
 - ...sustainable harvesting, use and trade of wild species for the following uses:
 - (a) Provisioning of food and medicines, including hygiene;
 - (b) Provisioning of raw material, including precious woods, and energy supply;
 - (c) Provisioning for ornamental purposes, including trophy hunting, trade of skin and fibre and trade of living pets.
 - Mitä 'precious woods' kappaleessa 4b tarkoittaa? Kappaleessa 17 b (s. 4) tuotu mukaan muutakin kuin timber.
 - Kappale 4c on pohjoismaisesta näkökulmasta outo. Kappaleessa 17 c tuotu muitakin.
 - Tarvetta tiukkaan rajaukseen on, mutta onko nyt ok?
- **Unsustainable use ei ole mainittu** missään kohta.
- **Policy relevant kysymykset puuttuvat** tästä edelleen.
- **Lähestymistapa** - pitäisi pyrkiä aktiivisesti tunnistamaan tilanteita joihin todella voidaan vaikuttaa ja arvioida kuinka suuria vaikutukset voisivat olla. Jos kestäväään käyttöön vaikuttavat tekijät ovat sellaisia, joihin ei voida poliittisilla toimilla vaikuttaa, sekin olisi hyvä tuoda esiin.
- **CITES** (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) säätelee vain lajien kaupankäyntiä, tämä arviointi laajempi. Tässä on ehkä menty liikaakin CITES edellä, miksi esim. norsunluu mukana?
- Mikä on **IPBES:n** arvioinnin rooli tässä asiassa, mikä on sen tuoma **lisäarvo**? Esim. CBD (Convention on Biological Diversity) vuosia tehnyt työtä kestäväen kehityksen asioiden kanssa.

Scoping report for a global assessment on biodiversity and ecosystem services (deliverable 2 (c))

- Scope: '...assess the state of knowledge on past, present and possible future **multi-scale interactions between people and nature.**' – mitä tarkoittaa?
- Linkitty vahvasti mm. **Aichi** bioidversiteetti tavoitteisiin.
- Suhde **GBO 5** (Global Biodiversity Outlook) raporttiin?
- **Lisäarvo** kysymys tässäkin arvioinnissa.
- Policy relevant kysymykset
 - 6a, ei mainittu biodiversiteettiä ja ekosysteemipalveluita.
 - Sidottu CBD:n ja kestäväen kehityksen tavoitteisiin.
- Turvallisuutta nostettu EU:n puitteissa vahvasti esiin.
- Utility – kaipaa terävöittämistä, erityisesti kappale 14 löysä.

Jos arviointien käynnistäminen hyväksytään täysistunnossa, IPBES käynnistää asiantuntijoiden (co-chairs, coordinating lead authors, lead authors, review editors) nimeämisprosessin heti täysistunnon jälkeen.

Hyväksyttävänä olevat valmiit arvioinnit

Summary for Policymakers of the thematic assessment on pollinators, pollination and food production (Deliverable 3a)

- Taustadokumentti on hyvin laaja. Tärkeää, että tiivistelmä olisi hyvä. Tiivistelmään ei kuitenkaan voida enää tuoda sellaisia uusia asioita, joita ei ole raportissa sisällä.
- Tiivistelmässä on nyt **20 avainviestiä**, joissa on jonkin verran enemmän politiikka relevanssia kuin aiemmin. Varsinainen implementointi on viimeisenä avainviestinä.

Avainviestien **järjestyksen** voisi kääntää niin, että viestit päättäjille olisivat ensimmäisinä. Avainviestit ovat edelleen kohtuullisen yleisellä tasolla.

- Uutena on tullut myös taulukko 1, joka konkretisoi asiaa. Tieteellisen pohjaan tullut lisänä neonikotinoidit.
- Laajemmissa taustoituksissa on kerrottu **tiedon luotettavuudesta** (degree of confidence, appendix 2), onko **avainviesteissä** mukana vain luotettavimpia (well-established)?
- Kansallista kantaa muodostetaan Luontopaneelin kautta. Hyvärinen kannusti vielä kaikkia lähettämään tiivistelmä oman organisaation asiantuntijoille. Mukaan huomautus, että raportti on luottamuksellinen, eikä välitettäväksi eteenpäin. Kommentit voi laittaa suoraan Hyväriselle. [*Pyyntö välitettiin kokouksen jälkeen (26.1.) kaikille paneelin jäsenille sähköpostitse. siht. lisäys*]

Summary for policy makers of the methodological assessment on scenario analysis and modelling (Deliverable 3c)

- Ei käyty läpi tarkemmin.

5. Pölyttäjäseminaari

- Ohjelma on valmis ja kaikkien puhujien kanssa on sovittu puheenvuorosta. Puheenvuorojen tarkemmista otsikoista osa on vielä sopimatta puhujien kanssa, mutta aihepiirit selvillä. Raportin tiivistelmä lähetetään puhujille etukäteen.
- Ohjelma ja ilmoittautumislomake löytyvät sekä Luontopaneelin että Ympäristötiedon Foorumin sivuilta.
- Seminaarista pyritään viestimään mahdollisimman monipuolisesti.
 - Seminaarin viestinnässä on kaksi teemaa – IPBES ja Luontopaneeli sekä pölyttäjät.
 - Tehdään lehdistötiedote. Paneeli tekee pohjan ja viestinnän ammatillaiset muokkaavat. Tiedotteessa voisi olla myös Tiilikaisen tai Pokan kommentti.
 - Tiedotteessa voisi käyttää ydinviestien väliotsikoita (Values of pollinators and pollination, Status and trends in pollinators and pollination, Drives of change and policy and management options) ja poimia näistä muutama globaali ja muutama Suomen näkökulmasta olennainen asia.
 - Haastateltavien henkilöiden yhteystietoja medialle.
 - Olisi hyvä, jos tilaisuudessa olisi jaettavissa jonkinlainen tiivistelmä pölyttäjäraportin spm:stä. Esimerkiksi 20 ydinviestistä lihavoidut tekstiosat käännettyinä.
 - #luontopaneeli käyttöön. Ydinviestit twitteriin ja facebookiin. Asiaa kannattaa nostaa twitterissä jo ennen seminaaria.
- Seminaarin jälkeen olisi hyödyllistä tuottaa jonkinlainen paperi päätöksentekijöille, jossa olisi seminaarissa saadun tiedon ja palautteen perusteella purettu myös sitä, mitä tuo globaali arviointi pölytyksestä, pölyttäjistä ja ruuantuotannosta tarkoittaa Suomen kannalta.
- Seminaari on kaikille avoin. Viestiä seminaarista välitetään mm. suorien kutsujen avulla. Ensimmäinen luonnos kutsuttavien tahojen / henkilöiden listasta lähetettiin paneelin jäsenille kommentoitavaksi ja täydennettäväksi heti kokouksen jälkeen (26.1.).

6. Toiminnan suunnittelu ja viestintä

- Käytiin vielä läpi viestintäsuunnitelma, johon oli edellisen kokouksen perusteella mm. päivitetty kohderyhmäkohtainen viestintä ja ydinviesti.
- Luontopaneelin verkkosivut on avattu SYKE:n sivuille. Lyhytosoite on www.syke.fi/luontopaneeli. Palautetta ja ideoita sivujen kehittämisestä toivotaan.
- Verkkosivuille tehdään lyhyet esittelyt paneelin jäsenistä. Laitetaan sivuille ryhmäkuva, jonka Riku Lumiaro kävi ottamassa. Poissaolleilta pyydetään omakuvat täydennykseksi. Sihteeri tekee esimerkin esittelyistä ja laitetaan se kommentteille.
- Twiittaaajat voisivat ottaa käyttöön hashtagin #luontopaneeli. Muutoinkin sosiaalista mediaa kannattaisi hyödyntää viestinnässä.
- VYVI-ryhmätyötila on otettu käyttöön
 - Valtorissa mukana olevien organisaatioiden jäsenet on liitetty ryhmätyötilan käyttäjiksi. Heitä on informoitu asiasta sekä lähetetty kirjautumisohje ulkoiselle käyttäjälle sekä Luontopaneelille räätälöity pikaohje käytöstä.
 - VYVI –ryhmätyötilan käyttöpolitiikka – dokumentti on lähetty niiden organisaatioiden edustajille, jotka eivät ole mukana Valtorissa. Jäsenet hyväksyvät kirjallisesti käyttöpolitiikan, minkä jälkeen SYKEN ict-tuesta lähetetään heille henkilökohtainen käyttäjätunnus. Sihteeri lähettää lisäksi kirjautumisohjeen ulkoiselle käyttäjälle sekä Luontopaneelille räätälöidyn pikaohjeen käytöstä.
- **Uusia arviointeja käynnistyy**
 - Mikäli IPBES hyväksyy täysistunnossaan uusien arviointien käynnistämisen (asialistan kohta 4), käynnistyy prosessi asiantuntijoiden nimeämiseksi pian täysistunnon jälkeen.
- **Meneillään olevia arviointeja tulee kommentteille**
 - Regional assessments (2b) and Land degradation and restoration assessment (3bi) - Parallel First Order Draft review by experts 30.5. – 11.7.2016.

7. Muut asiat

- Ei muita asioita.

8. Seuraavat kokoukset

- Seuraava kokous sovittiin pidettäväksi **maanantaina 13.6.2016, klo 13.00 – 15.00, SYKE, neuvotteluhuone Tervapääsky**. Etäyhteys mahdollinen.

9. Kokouksen päättäminen

- Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.15.

LIITTEET

Liite 1 Nordic IPBES scoping study

Liite 2 IUCN Helsinki message 2015